

توجیه ناروا
برای کار ناروا

کامران زنگنه

حقوق دان

یک آقای نماینده مجلس در مصاحبه‌ای ضمن دفاع از فیلترینگ، در پاسخ به پرسش مجری برنامه که با این حساب چرا مسئولان خودشان در فضاهایی مانند توئیتر حضور دارند؟ ضمن مقایسه شبکه‌های اجتماعی فیلترشده با منطقه‌های جنگی که عموم اجازه حضور ندارند و فقط نیروی رزمی می‌تواند آنجا باشد، می‌گوید: حضور ما در این جاها برای پاسخ‌گویی است و باید مسئولان حاضر باشند و جواب شبهات را بدهند.

وقتی برای حل یک تناقض، پاسخ درستی وجود نداشته باشد، توسل به چنین دلایل بی‌اساس و غیرحقوقی‌ای ناگزیر می‌شود. یکم؛ فیلترینگ فراگیر غیرقانونی است. اصل بر آزادی بیان و آزادی دسترسی به اطلاعات است. محدودکردن آزادی بیان و آزادی اطلاع‌رسانی فقط با قانون ممکن است. چنان‌که در اصل ۲۴ قانون اساسی که بیانگر اصل آزادی رسانه‌هاست، فقط موارد مستثنا شده‌اند. فیلترینگ که به‌منزله سانسور کلی است، مطلقاً مستند به هیچ قانونی نیست. بدون قانون نمی‌توان ملت را از حق آزادی محروم کرد.

دوم؛ طبق اصول ۱۹ و ۲۰ قانون اساسی، تمامی آحاد ملت در برابر قانون یکسان و برابر هستند و هرگونه تبعیضی میان آنها مردود و خلاف حقوق اساسی ملت است. چرا باید عده‌ای که به آنها مثلاً «مسئولان» گفته می‌شود، در نگاهی تبعیض آمیز، برای استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجاز تلقی شوند و ملت از چنین حقی محروم باشد؟ چه کسی و بر چه مبنایی چنین تبعیضی را ایجاد می‌کند؟

سوم؛ شبکه‌های اجتماعی، منطقه جنگی نیستند. مقایسه شبکه‌های اجتماعی با منطقه جنگی ناشی از نگاهی خشمگانه به مردمان است که همه چیز را به‌مثابه جنگ و ستیزی می‌بیند و با همین منطق با دیگران مواجه می‌شود. در شبکه‌های اجتماعی که به‌صورت غیرقانونی فیلتر شده‌اند، مانند ایکس (توییتر)، واتساپ، تلگرام، اینستاگرام و... میلیون‌ها کاربر با صداها هویت شغلی و فکری، هزاران نوع مطلب می‌گذارند؛ کجا جنگ است که جنگاوران فرضی بخواهند واردش شوند؟ این محیط‌ها عرصه‌های متنوع گفت‌وگو هستند.

چهارم؛ همین مثلاً مسئولانی که آقای نماینده چنین حق ناروایی برای آنها قائل شده است، کسانی هستند که اغلب آنها «مسئول» و وضعیت کنونی کشورند. چه کسانی بوده‌اند که در طول سال‌ها، تورم را به این روز انداخته‌اند؟ چه کسانی نرخ بی‌کاری را تا این حد بالا برده و نرخ رشد را تا این اندازه کاهش داده‌اند؟ چه کسانی مسبب افزایش بی‌سابقه جرم در کشور هستند؟ چه کسانی در برابر قاچاق کالا به حد ۱۵ تا ۲۰ میلیارد دلار ناتوان هستند؟ چه شده است که میزان نارضایتی عمومی افزایش یافته است؟ کی، کجا و چگونه بوده که یکی از همین «مسئولان»، مسئولیت خود را قبول کرده و استعفا داده باشد یا لاقلاً از مردم عذر خواسته باشد؟ حالا میدان محیط شبکه‌های اجتماعی را با فیلترینگ از مردم خالی کنند تا همین مسئولانی که مسئولیت اعمال خود را نمی‌پذیرند، متکلم وحده شوند و در تک‌تصدایی از خود تعریف و تمجید کنند؟

پنجم؛ صداوسیما سال‌هاست در انحصار مسئولان است. صدای دیگران و انتقادات جایی در صداوسیما ندارد. این رسانه عظیم این سازمان پرخرج که مستمراً حوزه نفوذش کاهش می‌یابد، کم است برای مسئولان، انتظار دارید شبکه‌های اجتماعی هم در انحصار «مسئولان» درآید.

ادامه در صفحه ۵

چهارشنبه ۱۶ آبان ۱۴۰۳
۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۶
۶ نوامبر ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۹۶۸
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

شرق

روزنامه

سخنگوی قوه قضائیه در تشریح آخرین وضعیت پرونده‌های مهم قضائی

شماره‌مهد قبل از اجرای حکم، فوت کرد

۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: واکنش سازمان امور مالیاتی به گزارش «شرق» • اولین تصمیم رئیس کل بانک مرکزی پس از ابقا؛ چالش ارز • در اجلاس مجلس خبرگان مطرح شد؛ از توصیه به پزشک‌ها تا تأکید بر حل ریشه‌ای فساد

«شرق» از سفر وزیر امور خارجه ایران به پاکستان در قالب آخرین نقطه احتمالی سفرهای دوره‌ای عراقچی به منطقه گزارش می‌دهد

ایستگاه آخر تور

جزئیات جلسه حضور شهردار تهران در صحن پارلمان شهری پایتخت

پرستی‌های بدون پاسخ شورا

اعضای منتقد، استیضاح از شهردار را کلید می‌زنند؟

این گزارش را در صفحه ۱۱ بخوانید. عکس: مجید خاوری/ایستا

یادداشت

کدام ارگان حکومتی پاسخ‌گوی آلاینده‌های نفتی است؟

محمدهادی جعفرپور

وکیل دادگستری

احداث واحد نمک‌زدایی و فشارافزایی آغاچاری ۲ و نمک‌زدایی پازنان ۱ را با شرکت‌های «پتروسازه مبین» و «مشاور پارس»، خطوط لوله گاز رگ سفید ۱ و ۲، لوله مایعات ان‌جی‌ال هزار و ۲۰۰ و خط لوله گاز بی‌بی‌حکیمه به سیاه‌مکان و لخته‌گیر سیاه‌مکان را با شرکت‌های «صنایع ماشین‌سازی کاوه» و «مهندسان مشاور ستیران»، احداث ایستگاه جدید تزریق گاز بی‌بی‌حکیمه و خطوط لوله مربوطه را با شرکت‌های «پتروپایدار ایرانیان» و «پتروتدبیر پارس» و احداث ایستگاه‌های نمک‌زدایی و فشارافزایی آغاچاری ۱، ۲ و ۳ را با شرکت طراحی و مهندسی «صنایع پتروشیمی (پیدک)، برق‌رسانی به ایستگاه رگ سفید با شرکت‌های «برق و تأسیسات داران» و «مهندسی مشاور نیروی خراسان» و احداث پست برق اینار و ورود و خروج خط هوایی تک‌مداره امیدیه ۲ جغادک با «شرکت توسعه پست‌های فشارقوی پارس‌سیان» به تعهدات خویش عمل کرده‌اند؟

پراختن به امور فنی قراردادهای اشاره‌شده و عملکرد شرکت‌ها و اشخاص درگیر با چنین پروژه مهم زیست‌محیطی‌ای از جمله تکالیف نهادهای نظارتی قضائی است که امید است دولت چهاردهم و سایر ارگان‌های ذی‌ربط، با لحاظ قراردادن مفاد قانون و احکام شرعی که بر ضرورت حفظ محیط زیست تأکید دارند، به موضوع ورود کنند بلکه در پیشگاه ملت پاسخ‌گو شوند و به فرمایش پروردگار در باب ضرورت حراست از محیط زیست جامه عمل بپوشانند؛ چراکه حداقل توقع از ارکان نظام آن است که به سفارش‌های قرآن در این زمینه توجه ویژه کنند؛ مانند آیه ۱۹۱ سوره شریفه آل‌عمران و آیه ۲۰ سوره مبارکه لقمان، به موازات این امر در قرآن کریم به برخی از عناصر حیات بشر سوگند یاد شده که حاکی از تکلیف شرعی انسان در حفاظت از عناصر طبیعت است. توصیه و سفارش باری تعالی در آیه ۴۹ شریفه سوره قمر، «انا کل شیء خلقنا حق تعالی بر مدار نظم استوار شده و نابسامانی‌های موجود ناشی از بهره‌وری نادرست از طبیعت و منابع آن است که قطع به یقین این نابسامانی‌ها نتیجه بدیهی بی‌تدبیری و زیاده‌طلبی‌هایی است که برخی رانت‌خواران متصل به برخی مدیران در جهت کسب منفعت شخصی، بدون توجه به قانون و احکام شرعی، به آلودگی هوا و تخریب محیط زیست و طبیعت ایران‌زمین به اشکال مختلف مشغول هستند.

مترمکعب (بیش از ۱۱۰ میلیون بشکه معادل نفت خام در سال) بوده است. به همین سبب بود که در زمان تصدی دولت دوازدهم و سپس دولت سیزدهم مدعی شدند برای جمع‌آوری گازهای فلر عزمی جدی دارند.

بنابراین مقرر شد تا در یک برنامه‌ریزی منسجم و بنا بر اعلام وزارت نفت، با افتتاح طرح بیدبلند خلیج فارس، بخشی از گازهای همراه نفت از سه استان خوزستان، بوشهر و کهگیلویه‌وبویراحمد جمع‌آوری شود. رئیس وقت سازمان برنامه و بودجه در راستای افتتاح چنین پروژه‌ای مدعی بود: ۷۰ تا ۸۰ سال است که در کشور گاز فلر تولید می‌شود و تأسیسات نفتی-گازی کشور گاز فلر تولید می‌کنند.

مایه تأسف و اسباب تعجب است که چطور ممکن است در این سال‌ها که از عمر دولت دوازدهم تا به امروز سپری شده، مسئله جمع‌آوری گازهای حاصل از فعالیت پالایشگاه‌های مورد اشاره به نتیجه نرسیده باشد؟

با این وصف، این پرسش مطرح است که از دولت سیزدهم تا به امروز، شخص حقوقی و شرکتی که متعهد به اجرای چنین پروژه‌ای بوده، چطور به تعهدات خویش عمل کرده؟ خروجی و گزارش کار این مجموعه چیست؟ چندصد هزار دلار برای چنین پروژه‌ای هزینه شده است؛ کدام مقام حکومتی ناظر بر حسن اجرای تعهدات شرکت است؟ آیا این تعلل و سوءمدیریت به اجرای طرح مهم زیست‌محیطی و اقتصادی ایران ضربه نمی‌زند؟

آیا شرکت پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس به‌عنوان سرمایه‌گذار بخش اعظم طرح جمع‌آوری گازهای مشعل شرق کارون و سایر شرکت‌های طرف قرارداد از اسفند ۱۴۰۰ تا به امروز نسبت به احداث خطوط جمع‌آوری و انتقال گازهای مشعل اقدام کرده‌اند؟ آیا شرکت‌های «سکاف» و «سروش انرژی پویا»،

آلودگی هوا و محیط زیست در مقررات متعددی جرم‌انگاری شده و بعضاً برای چنین رفتارهایی، ضمانت اجرای مدنی-کیفری نیز لحاظ شده است.

ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی، در مقام جرم‌انگاری هر اقدامی که تهدید علیه بهداشت عمومی تلقی شود برآمده و مرتکبان چنین رفتاری را مستحق کیفر حبس می‌داند. علاوه بر این قانون، نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴ و اصلاحی ۱۳۸۳ نیز به صراحت اتخاذ هرگونه رفتار منجر به آلوده‌شدن هوا را جرم دانسته است و آن را مستحق کیفر معرفی می‌کند. در این قانون درباره چگونگی تحقق جرم مرتبط با آلودگی هوا و مصادیق منجر به وقوع چنین رفتاری تعریف شده؛ نحوه استفاده از وسایل نقلیه موتوری در مواد ۴ تا ۱۲ راجع به کارخانجات، کارگاه‌ها و نیروگاه‌ها ماده ۱۲ تا ۲۱ و حتی در مورد منابع انرژی مورد استفاده در مصارف خانگی و فروشگاه‌ها، در ماده ۲۲ تا ۲۷ تذکرات قانونی انشأ شده است. این حجم از تکالیف قانونی با دایره شمول گسترده، مؤید یک نکته اساسی است و آن اینکه موضوع حفاظت از محیط زیست و حفظ‌کردن آب و هوا از هرگونه آلودگی، تکلیفی است شرعی

و قانونی. بیرو چنین الزامی، تمامی شهروندان در جهت حفظ محیط زیست مسئول شناخته شده، مسئولان و مقامات حکومتی نیز مانند سایر شهروندان دارای مسئولیت تلقی شده و از جنبه مقام سازمانی، در اعمال حاکمیتی و تصمیمات حکومتی واجد تکلیف در حفظ محیط زیست هستند.

علی‌رغم چنین امری، سال‌هاست مسئله راه‌سازی گاز فلر (گاز مشعل پالایشگاه‌ها) دغدغه فعالان محیط زیست و شهروندان ساکن در محدوده پالایشگاه‌ها، خاصه اهالی خونگرم و مظلوم جنوب کشور شده است. آزادسازی گازهای حاصل از اشتعال نفت و محصولات نفتی صدمات جبران‌ناپذیر زیست‌محیطی به همراه دارد که نمونه آن را در شهرهای صنعتی و برخی کلان‌شهرها شاهد هستیم. در جهان، سالانه افزون بر ۱۵۰ میلیارد مترمکعب گاز تحت عنوان فلرینگ (یا سوزاندن گازها توسط مشعل) به مواد آلاینده تبدیل می‌شود که بر اساس آمارهای بانک جهانی این رقم چیزی معادل یک‌سوم مصرف گاز کل اروپاست. از کل حجم گازهای آلاینده، ۷۵ درصد آن متعلق به ۱۰ کشور است که ایران هم جزء آنها محسوب می‌شود. طبق آمار شرکت ملی نفت ایران در سال ۱۳۹۵، مقدار بالقوه گازهای همراه برای جمع‌آوری در شرکت‌های عملیاتی نفت روزانه نزدیک به ۲۳ میلیون

برگزیده‌ها

رای‌گیری در انتخابات آمریکا به ایستگاه آخر رسید

ثانیه‌شمار سرنوشت

احساس نیاز بیشتر به دانش فنی و امکانات

غیرت ایرانی جوابگو نیست

«شرق» از افزایش و تغییر الگوی مصرف دخانیات و داروهای ضدافسردگی در زنان ایرانی گزارش می‌دهد.

هیولای دخانیات و افسردگی بر سرزنان ایرانی

گزارش حقوقی «شرق» از مجازات قطع انگشتان دست در قانون

نگاهی به مجازات قطع انگشتان دست سارق

نگاه

ایجاد تردید در یک دستاورد

برافتخار بهداشتی

یادداشتی از امیرعربی

پرونده انتخابات وکلای میز دادگاه

یادداشتی از ابراهیم ایوبی

یادداشت

سخنی با رئیس‌جمهور

محمدرضا صابوسفی، شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

رئیس‌جمهور دومین سفر استانی خود را در هفته گذشته به قم اختصاص داد. سفرهای استانی با هدف آشنایی مقامات با زندگی مردم مناطق مختلف، ایجاد حس پیوند دولت و مردم و کمک به رشد متوازن کشور با ابتکار دولت نهم شکل گرفت. در دور اول آن سفرها، حدود هفت میلیون نامه نوشته شده که بالغ بر دویلمیلیون و ۲۰۰ هزار مورد آنها درخواست مالی بوده و دولت ۲۵۰ میلیارد تومان را به آن درخواست‌ها اختصاص داد. در دور سوم این سفرها، این روش اشتباه دانسته شده و کنار گذاشته شد. شش هزار مصوبه با میانگین ۲۰۰ مصوبه برای هر سفر، نتیجه دور اول سفرها بود. این سفرها دستاورد مهمی برای توسعه ملی و استانی نداشت. با وجود طرح‌های عمرانی فراوان مصوب در این سفرها، اما سرمایه‌گذاری و اشتغال‌خالص در مقایسه با دوره پیش از دولت نهم کاهش یافت. از جمله ضعف‌های این سفرها، تعداد مصوبات بیش از توان اجرایی دولت و ایجاد تعهدات مالی برای سال‌های آینده و در تضاد با اختیارات بودجه‌ای مجلس بود.

ادامه در صفحه ۴

انتشارات شرق منتشر کرد

